

— Դարդանէլէն ալ կը գրեն թէ այդ քաղաքին մէջ ինչպէս նաեւ ի Դէնէնտոս երկրաշարժի ե. րեք ցնցմանը զոյալուեր են անցեալ շաբթու, առանց սակայն մեծ վնաս մը պատճառելու. քանի մը պատեր միայն ճեղքուեր են և Մայիլդոսի մէջ տուն մը փլուի է: Դարդանէլէն և շրջակայից բնակիչք երկուդի մէջ են, տեսնելով որ երկրաշարժի ցնցմանը յաճախակի կը պատահին այն կողմեր: 1886 Օգոստոս ամսին ի վեր 19 անգամ մէ աւելի երկրաշարժ պատահեր է:

— Թէքլիմարէն գրուած է թէ երկուշաբթի գիշեր ժամը հինգ րեւ 12 զինեալ աւազակք ի Մալկարա բնիկ Թէքլիմարցի Պոյաճեան Միկրոյի աղայի աղաքականին վրայ յարձակելով՝ առին լեռը տաւրին Միկրոյի աղան, որ հիւանդ էր, և 1000 լիւրա կը պահանջէն արձակման համար:

— Երկու օր յառաջ քանի մը զինուորականք Չաթաճա գնացին տեղւոյն ամբողջութեամբ քննելու համար:

— Յայտնի է թէ արտածութեան սահմանաւ տեղական ինչ ինչ բերքեր վեցամսեայ պայմանաժամ մ'ունին, յորում կարելի է առժամապէս փոխադրել զայնս Թուրքիոյ մէջ նաւահանգիստէն ուրիշ մը, որպէս զի ինչ ինչ պատ. րաստութեանց ենթարկուին, և թէ ի վերջոյ այս պայմանաժամ մէկ տարիի բարձրացեալ էր, յետ օրոյ երկրէն դուրս չհանուած ապ. րանքն 8 առ 10 ներքին մաքսա. տուրք մը կը վճարէ: Արդ նախա. րարաց խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացեալ է կայսերական հը. րամանաւ, այս մէկ տարւոյ պայ. մանաժամը գործադրելի է նաեւ ոսկրներու և եղջիւրներու համար, պայմանաւ որ այդ ապրանքներ իշխանութեանց կողմէ ցոյց տըր. ուած մանաւոր տեղեր պահուին և ծով նետուին երբ անպատշաճ տեղեր գործած լինին: Ներքին գործոց նախարարութիւնը սոյն ո. րոշումն յատուկ շրջաբերականաւ հաղորդեց ամէն կողմ:

ՌՕՋԻՆԻ ԶԱՆԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ
Ա.

Ռօզին Թուրքիի ջաղացականէն մ'էր. ճերմակ իւր ջաղացքին ալիւրին պէս գունաւոր իւր պարտէզին վար. քերուս պէս զգանի և գիրուկ մոր. թը՝ անգուստման, աչքերն՝ եռանդուն են սեւ, ոտքը՝ փոքր, ձեռքերը նուրբ եւ փափկիկ: Երբ կիրակի օրերը Պա. տարաք տեսնել կերթար, աղաւաւոյ պարանոցի գոյն շրջապատէն հազած, և պարանոցը կապած զեղեցիկ մե. տաքսան պերդով, և գլուխը դրած հարուստ տաճարէնքով զարդարեալ գլխարկն, համայն երիտասարդք նորա անցնելիք ճանրուն վրայ երկու կարգ կը շարուէին, և այնպիսի հառաչներ կարձակէին որ եթէ մէկ տեղ մը հա. ւաքուէին, կրնային դարձնել և շար. փել ջաղացքին թեւերն. և ուսման « բարի լոյս Ռօզին », այլ « բարի լոյս գեղանիք ջաղացականէն » ըսել եր. բեք չէին մոռար: Զաղացականէն կը ժպտէր իւր գեղեցիկ ակոյանքը ցուցնելու համար, բայց մեղմեղմաւ աչաց, հառաչանք եւ ողջոյնք կը ձգէ. ին իւր սիրտն անտարբեր, ցուրտ եւ անզգայ: Ռօզին ապառաժ էր. պատ. ճառն այն էր որ սիրուն և գեղանի լինելէն զատ, բոլրին վրայ ունէր տեղ. ւոյն բոլոր ջաղացքներէն աւելի յաճա. խորդ ունեցող ջաղացք մը, ընտիր գի.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
Կ. Պոլիս 10 Հոկտեմբեր 1887

Օսմանեան Քօնստնուլէ	15—12
Ռուսիոյ երկաթուղի	34—25
Թրակուէյ	1. 0. 3—52
Օսմանեան լիւրան 100 զրուէն	
Մէքիտիյէ	108—14
Մէթալիք	98—20
Հինգնոց	102—35
Վեցնոց	102—33
Ռուսիոյ թղթագրամ	10—9
Ռուսիոյ արծաթ	76—
Ռուսիոյ Բոյ	90—30
Գաղղիական լիւրա	88—
Անգղիական »	110—22
Գրիմից	51—52

ՍՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Միացեալ Նահանգաց մէջ հետզհետէ օրուան խնդիր կը դառնայ նոր նախագահի ընտ. րութիւնն, որ պիտի կատարուի առաջիկայ տարի: Ռամկալարա. կանք կառավարկեն վերընտրել զՊ. Բիլլինտ. իսկ Հանրապետա. կանք նոր ընտրելի մը կը ներկա. յայցեն զՊ. Ճօն Շեքմանի, Եւ. րակուտին նախագահն:

— Գաղղիա և Սպանիոյ օրի. նակին հետեւելով, ի Թուրքիոյ զին. ուորական պատրաստութիւն կը տեսնէ, ի հարկին զօրք զրկելու համար ի Մարոք:

— Ի Քոնստնուլէ Զարին դէմ ոչնչական դաւադրութիւն մը ե. րուան հանուեցաւ: Լէօն Նասե. լիշ անուն հանրածանօթ ոչնչական մը ձերբակալեցաւ ի Վիէննա, երբ ի Քոնստնուլէ ուղեւորիլ կը պատ. րաստուէր: Փարիզէն մինչև Վիէն. նա իրեն հետեւած էին ծպտեալ ոստիկաններ, և իւր գոյից մէջէն ելաւ նամակ մը ստորագրեալ Պ. Լապրովէ, Զուիցերիա ապաստան. եալուու ոչնչականաց գլխաւորէն Գալտիսի ոստիկանութիւնն ապա. ցոյցներ ունի եղեր թէ Եասեւիշ չար գիտում ունէր Զարին դէմ: Ռուս իշխանութեանց պիտի յանձ. նուի, որպէս զի պատժուի ըստ օ. րինի:

— Գաղղիոյ աղգային խորհըր. դարանը կը բացուի առաջիկայ շաբ. թու մէջ:

— Յունաստանի թագաւորն ու թագուհին որ բացակայ էին, վե. րադարձան Աթէնք: Կայարանին

մէջ ընդ առաջ ելան նախարարք, դեսպանք և բարձրաստիճան պաշ. տօնատարք: Նաեւ խուռն բաղմու. թիւն ժողովուրդեան ներկայ գըտ. նուեր է:

— Վառնայի մէջ յոյնք մեծա. պէս յուզուեր, մինչև իսկ ի կռիւ ելեր և քաղաքապետը գանակո. ծեր են, քաղաքապետական խոր. հրդեղոյ անգամակցութեան համար փոխանակ երեքի մէկ յոյն անգամ ընտրել տալ ուղեւորուն համար:

— Պալլարիոյ աղգային խոր. հրդարանը պիտի բացուի ամայոյ 15ին, և երեսփոխանական ընտ. րութեանց պակասը պիտի լրանայ բացմանէն ետքը:

— Ռուսիոյ արժեթղթոց գի. ներն ինկան անցեալ շաբթու, դարձեալ լուրեր տարածուելով թէ Զարին ի Բեքրասպուրի վերադար. ձին աղղու միջոցներ ձեռք պիտի առնու ծանուցեալ խնդրոց հա. մար:

— Սերպիոյ թագաւորը գա. հաժառանգ օրդուոյն համար գա. տիարակ ընտրեր է՝ կրթական նա. խորդ նախարար Պ. Բօրօվիչն:

— Կըսուի թէ Գերմանիոյ՝ Ա. ւրտրիոյ և Իտալիոյ դաշնակցու. թիւնն հաստատուած է հինգ տար. ւոյ համար, և պայմանաց մին է որ Իտալիա իրաւունք պիտի ու. նենայ չեղօք մնալ գերման-գաղ. զիական պատերազմի մը ժամա. նակ, եթէ ուղէ:

— Կըսուի թէ Գերմանիոյ և Ի. տալիոյ վերջին դաշնակցութեանն ետքը, Ռուսիոյ և Յունաստանի կառավարութեանց մէջ համաձայ. նութիւն մը հաստատուած է, ու ըրով՝ Յունաստան աշակցութեամբ Ռուսիոյ յառաջ պիտի խաղայ ե. ղեր, եթէ Աւստրիա փորձէ ոյժ տալ Պալլարիոյ:

— Իբրեւ անհիմն կը հերքուի այն լուրը թէ՝ Գաղղիա և Ռուսիա պիտի առաջարկեն դեսպանախոր. հուրդ կազմել պալլարական խնդ. րոյն կարգադրութեան համար:

— Գարձեալուր կայ թէ՝ Ռու. սիոյ և Գերմանիոյ կայսերք ի մօ. տոյ պիտի տեսակցին:

— Միացեալ Նահանգաց կա.

ռավարութիւնը դրամական փո. խարխուլութիւն կը պահանջէ Սպա. նիոյ կառավարութեանէն ի կարու. եան կղղիս բողոքական քարոզչի մը բանտարկութեան համար:

— Գաղղիոյ Գաֆարէլ զօրավա. րին պատուանշանի տուր և առի. յանցանք բանակէն արտաքսման դէպքն իբրեւ պարզ ինչ չանցնիր, որովհետեւ ուրիշ նշանաւոր զօրա. վարք, տիկնայք, և մինչև իսկ նախագահ Պ. Կլէմօնի փեսայն ամ. բաստանուած են իբրեւ գործա. կիցք նորա: Այս յայտնութիւնը մեծ յուզման պատճառ եղած է երկրին մէջ, և կրուի թէ նախա. րարական ու նախագահական փո. փոխութեանց պատճառ պիտի լի. նին, Բնականաբար կուրախանան արդ գերմանացիք՝ նկատելով Գաղ. զիոյ այս խուզմածութիւն վիճակն, և իմանալով պատուանշանաց տուր և առի համար բարձրագոյն դասէ կազմակերպեալ սոյն ընկերութեան ամօթալի արարքը:

— Հնդկի նախկին իշխան Տու. լիւր Մինկ և Ֆիզան Շէյխ ձէմա. լէտտին որ ի Ռուսաստան ապաս. տանեալ են, յեղափոխական յայ. տարարութիւն մը ուղղեր են առ բնիկ ժողովուրդս Հնդկաստանի, հնդկերէն՝ անգլիերէն և գաղղիե. րէն լեզուօք: « Թօթափեցէք գը. րեր են, ձեր թմրութիւն, ցոյց տուէք աշխարհի թէ ո՛չ ևս կու. ղէք վաճառականաց որս և անգ. զիացի կառավարաց գերի լինիլ: Յիշեցէք նախատինքներն ու ա. նարգանքներն՝ զոր անգղիացիք թափեցին ձեր և եղբարցք վրայ, հնդկական երկիրը կոխելէն հետէ: Պատրաստուեցէք անխուսափելի կռուին, զոր ունիք մղել, և որոյ վախճանը պիտի լինի ձեր վերայ իշխողաց կատարեալ պարտութիւնն ու բնաջինջ կորուստն: — Այս յայտարարութեան ստորագրու. թիւնն է Գործադիր մասնախումբ Հնդկաստանի ազատարար ընկե. րութեան:

— Անցեալներն հրատարակուե. ցաւ թէ Սերպիոյ թագաւորն ու թագուհին հաշտուած են: Սլոմ. բուրբովին կը հերքուի այդ լուրն, և այս դժուրութեան գլխաւոր

բայց եռանդեամբ եւ անկեղծաբար սի. րաճարելոց պէս վախկոտ սիրահար մը, Աւարդ, սոյն նորաւի, գեղադէմ և եւրոպական սիրահարը չունէր ոչ սրտորս պիտի, ոչ ձեռնոցներ: Իւր յոյկեալ կօշիկներն էին երկաթապատ խոշոր մուճակներ, և իւր ձոյն հա. գուստներն էին խոշոր բրդեայ թիկ. նոցալներ: Լայն ուսերուն վրայ կառ. նէր 300 լիպրա ծանր առարկայներ. չունէր Պալլար Տէղիթալինի (Փարի. ղի փողոց) նորատիներու յատուկ և զոգ փափկութիւնը. խօսքերը ճշմա. րիտ էին, բայց ոչ համեմատ. պիտի ըլտի թէ սոյն թիկնէն թերութիւնը նշանակութիւն չունին ի գեղջ, և արդեւ չէն երբեք երկար առնն և երջանիկ ապրելու. սակայն գեղանի ջաղացականութիւն կարծիքն այսպէս չէր. գլխաւորով հանդերձ թէ Ժօր (իւր սիրահարին անունը) ունէր լաւ յատկութիւններ և կատարեալ անձ. նուիրութիւն առ իւր անձն (Ռօզինի) թոնձրամիտ կոչու և գեներիկ ի խօսա. կանուանէր զԺօր: Կրէր ինքնին թէ Ժօր՝ ուղտափուշ ճարակաւոր ար. ժանի, և վարդի հոտն առնելու ա. նարժան էջ մ'է: Ասկայն Ժօր՝ կա. րի արհամարհանաց արժանի սիրահար մը չէր. ունէր արտեր որ տարին գուտ 600 Ֆրանք կը բերէին: Եւ Ռօզինի ջաղացքը կառավարելն ալ, պարզա. բար առ նա ունեցած սիրոյն և նորա

պատճառ կը համարուի երկուքին ալ տարբեր կարծիքներ ունենալն ի քաղաքականութեան:

— Ռուսիոյ երկաթուղւոյն ար. տօնատէր հանրածանօթ Պ. Հիւր, իւր միակ օրդուոյն մահուան վրայ՝ 100 միլիոն Ֆրանք (4½ միլիոն լի. րա) նուիրել է Իորայէլեան Միու. թեան, պայմանաւ որ տոկոսն յատ. կանայ յիշեալ Միութեան նպա. տակին աւելի ընդարձակ գործա. գրութեան: Նպատակն է դաս. տիարարութիւնը ծաւալել Հրէից մէջ, և արդէն վարժարան բացած է աշխարհի այն կողմերն՝ յորս հրէայք դաստիարակութեան կա. րօտ կը գտնուին:

— Իտալական նաւախումբն որ Միջերկրականի ջուրերը կը գտնը. ուի, այլ և այլ կողմեր պիտի ցըր. ուի մարզանաց համար: Կը բաղ. կանայ Սան Մարինօ զրահաւորէն որ Ալէքսանդրիա պիտի երթայ, և Տօկալի ծովաւազակիր շոգենա. ւէն ու Մարք-Անգոնիօ մարտա. նաւէն, որք ուրիշ նաւահանգիստ. ներ պիտի երթան՝ Նոյեմբեր 21ին Իզմիրի առաջ և համախմբուելու հա. մար, ուր պիտի երթայ անոնց միանալ մայրաքաղաքիս իտալա. կան դեսպանատան պահակ Սէ. ղիա շոգենաւն ալ:

— Մարոքի Սուլթան Մուլէյ չա. անն՝ որոյ համար քանի մը շա. բաթ յառաջ կըսուէր թէ մահա. մեծ վիճակի մէջ կը գտնուի, և քանի մ'օրէ հետէ ապաքինման լուրերը կը հասնին, - դեռ 48 տա. րեկան է: Այս առթիւ գովեստիւք կը խօսուի նորա վրայ, երկրին մէջ բաւական բարեկարգութիւններ ի գործ դրեր է՝ ի մի ձուլելով ա. ւատապետական հինաւորաց իշխա. նութիւնները: Մինչև ցարդ ան. ձամբ կը յարձակէր՝ եթէ երկրին հեռաւոր մէկ կողմն անգամ ա. պրտամաքական շարժում մը երե. ւէր:

— Կալիցիոյ երեւելք ի Լէմ. պէրկ ժողովուրդով 1 միլիոն 200 հազար մարք որոշեր են ի նպաստ լեհական աղգային դրամատան, որ ի Բոգդէն հաստատուել է մրցե. լու համար Գերմանիոյ կառավա. րութեան դէմ, գնելով ի վաճառ. հանուած լեհական կալուածներն,

մօտը գտնուելու համար էր: Ռօզին անկէ օգուտ կը քաղէր. Ժօր՝ հակա. ոսկորդի մը ներկայութեան գերմ մը նաւու համար երկու հօգուց գործ կը տեսնէր, և իւր զօրեղ բռնցքովը հեռի կը վանէր կարի յանդուրդն կնա. հաճոյներն: Այսպէս ջաղացականէն կրկնակի կը շահէր, այն է՝ թէ՛ չա. ւ. թէ՛ հանգիստ ունէր Ժօրի երեսնա. Օր մը, իւր ըզէն տանջալ, փառա. մոյն Ռօզին որոշեց թողուլ ջաղացքը Ժօրի ինամոց և երթալ ի Փարիզ: Մտուկը կապեց, ճանբորդութեան պարկին մէջ դրաւ ոսկւոյ կոյտ մը, և իմաց տուաւ Ժօրի որ հետեւեալ աւուր համար պատրաստէ կառք որ պիտի տանէր գինքը ի Թուր և անտի երկաթուղովով պիտի երթար ուղղակի ի Փարիզ: Իրիկունը կանուկ անկողին մտաւ՝ հետեւեալ առաւօտուն կանուխ ննելու նպատակաւ. ճրագը մարեց և գոցեց արտուանուէքը մի այնպիսի կամօք որ 5 վայրկեան վերջը իւր չուրթիքն սպրդող կանոնաւոր չուն. չը կաղաքարէր թէ Ռօզինի հողին երազոց աշխարհին մէջն է: Գալով Ժօրի, տխուր, անհանգիստ, Ռօզինի ճանբորդութեամբ զրահեալ, մոռաւ պառկիլ և դրացիք ամբողջ գիշեր լե. սեցին ջաղացքին բիք բաքը:

(Սահմանաւոր յաջորդութեամբ)

